

Helppoa kuin heinänteko?

Ristikkojen sisältöseikathan aiheuttavat pään raavintaa joka vaiheessaan aina laadinnasta julkaisuun asti. Kun on ensin itsestään selvästi jo vältetty kaikki alatyylisyys ja kaksimielisyyys, sekä kaikki sukupuoleen, rotuun, uskontoon tai poliittiseen suuntaukseen liittyvä kyseenalainen, halventava, loukkaava tai vähättelevä, on laatijalla vielä paljon pohdittavaa.

On aina syytä miettiä, onko vihje tai ratkaisu riittävän laajalti tunnettu. Ansaitseeko viime vuosituhaten kansanedustaja tai saman aikakauden urheilukisojen pronssimitalisti, vähäisemmistä julkikkaisista puhumattakaan, päästä enää ristikkoon silloisilla meriiteillään? Entäpä yli kymmenen vuoden takainen julkisuudesta täysin kadonnut neljännen kauden Idols-voittaja, vaikka nimi sattuisikin olemaan niin sutjakasti ristikkoon solahtava kuin KOOP?

Parikymppiset kysyvät ihan tosissaan, onko ”Menoks sanoi Annie Lennox” -lähän Annie ihan todellinen henkilö, kuten myös Annikki Tähti. Ja kuka ihmeen Ari Klem tai Atik Ismail? Satunnaisesta hupaisuudesta huolimatta sukupolvien välinen kiulu on ristikoille tulevaisuudessa monessa mielessä valtava haaste.

Myös harvinaisten, vaikkakin kielitoimiston sanakirjasta löytyvien erikoisten ja

ammatti/harrastesanojen käyttöä on laattijan syytä pohtia: mikä on nelilö ja mispeli, tai mitä martiointi? Itselle tuttu sana voi olla toisille ihan uppo-oulo. Jos oulo sana ei ole piilokirjaimellinen, monikonsonantillinen ulkomainen nimi, eikä sitä ole ym-pätty sanastoltaan muuten tasalaatuisen ja täysin helppoon ristikkoon, ratkoja voi ja toivottavasti ottaakin sen iloisena lisänä sanojensa laariin.

Googlettaminen tuntuu monia ratkoja todella ärsyttävän ja toki syystäkin: eihän kaikilla edes ole käytössään tietokonetta tai älypuhelin. Ristikonstratkonta ei ole välineurheilua, eikä muiden kuin aivojen, kynän ja kumin omistaminen saisi olla edellytys tälle loistavalle ja hyvää tekeväälle harrastukselle. Aivan heittohelppoja ristikoi-koita voikin varmasti laatia lehtitolkulla aivan perussanastolla, mutta jaksako sitä ristikosta, lehdestä ja vuodesta toiseen vain niitä ihan samoja sanoja kirjoitella?

Kuka meistä oikeasti tietää aivan kaiken ja kaikki – ja miksi ihmeessä edes pitäisi? Miten kivaa ja innostavaa onkaan miettiä ja pähkiällä, ehkä kilauttaa kaverillekin, ja kokea lopulta oivaltamisen ja uuden oppimisen riemua? Voisiko ajatella, että sanaston kartuttaminen onkin elämänmittainen antoisa harrastus, joka pitää nupin kunnossa ja mielen virkeänä ja iloisena?

Päivänä, jona on oppinut yhdenkin uuden sanan, ei ole todellakaan noussut turhaan sijaltaan!

Manta Kasula

Lähetätkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:
www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/